

Els vitralls de la Seu de Girona

per

**Jaume Marquès
i Casanovas**

En el moment de redactar aquest article, l'Institut d'Estudis Catalans efectua un exhaustiu treball d'investigació històrica i tècnica sobre els vitralls de la Seu de Girona.

Per tal motiu els visitants de la Catedral s'han adonat del muntatge d'unes bastides metàl·liques que permeten veure de prop i observar amb comoditat els més diminuts detalls d'aquelles obres d'art i recercar noves dades sobre aqueixa branca de l'Art a Catalunya.

L'estudi ha estat encomanat, sota el guiatge del Dr. Joan Ainaud, a un equip format per Joan Vila-Grau, vitraller i Ramon Roca i Junyent, fotògraf; els quals ho duen a terme amb una total dedicació.

No pretenc ara d'interferir-me en llurs tasques professionals ni avançar judicis sobre les conclusions que poden derivar-se de l'estudi iniciat. Només, per raó de l'actualitat que el fet dona al susdit tema, ofereixo als interessats en la història local les dades documentals que en diverses fonts he recollit en els anys que he esmerçat en l'ordenació i estudi de l'Arxiu Catedralici de Girona.

Per això no aspiro tampoc a presentar una investigació definitiva. Cabalment el meu company Gabriel Roure Güibes està recercant afanyosament totes les notícies escampades en els llibres de comptes de l'Obra de la Catedral i en les actes de la corporació capitular a fi de completar la investigació històrica sobre el mateix tema. Amb tot, les dades obtingudes fins avui ja ofereixen una perspectiva vàlida per a enfocar la matèria.

* * *

Començo per dir que la importància històrica i artística dels vitralls de la nostra Seu no ha passat desapercebuda a nombrosos historiadors de l'art malgrat la manca d'estudis documentals anteriors.

El Marquès de Lozoya en el volum II de la «Historia del Arte Hispánico» (Barcelona, 1931), pàgina 297, va escriure «Uno de los más viejos ejemplares levantinos de vidriera policroma está en la Catedral de Gerona, en los ventanales del ábside, y es obra un poco tosca, de arte arcaizante».

Josep Gudiol i Cunill en la seva obra «Notions d'Arqueologia Sagrada Catalana» (Barcelona, S. A., pàgina 564), cita respecte de Girona «uns fragments de vidriera de colors procedents de la Seu gironina», que va datar al segle catorzè i en va publicar un gravat. Aquest representa dues dones santes dintre sengles fornícules acabades amb uns dosserets ornats amb fulles d'acant. Sortosament aquesta peça ha estat recuperada recentment per mitjà de la senyora Isabel Dalmau, vídua de Busquets, a la qual hem de regraciar públicament el donatiu que n'ha fet a la Catedral per a ser exhibida en el Museu de la Corporació Capitular.

En l'obra monogràfica sobre Lluís Borrassà, el mateix autor, Josep Gudiol, donà a conèixer la intervenció d'aqueix pintor en la confecció i reparació de vidrieres de colors a la nostra Ca-

Vitrall de Sant Miquel, obrat a l'any 1704.

tedral, traient-la dels llibres d'Obra de l'Arxiu amb data de 21 de gener de 1380, que més avall transcriuré (El pintor Lluís Borrassà, Barcelona, 1925, pàg. 10).

El «Diccionario biográfico de artistas de Cataluña», al volum III, Barcelona, 1954, pàg. 576, en dona ja més notícies i diu textualment: «La catedral de Gerona posee unas magnificas vidrieras trecentistas en algunas capillas de la cabecera del templo, alrededor de la girola y del presbiterio, cuyo altar se consagraba en 1346». Després d'aportar algunes dades sobre els vitralls catalans, conclou amb Joan Ainaud, qui féu un inventari general de les vidrieres catalanes, que «són molt escasses les relacions que es poden establir entre elles».

Ja es veu, doncs, que tota nova descoberta de dades sobre el tema ha de ser rebuda amb gran interès.

* * *

La data concreta més antiga sobre l'existència de vitralls a la nostra catedral fou publicada incidentalment pel Dr. Lluís Batlle i Prats en el seu llibre «La Biblioteca de la Catedral de Gerona...» (Girona, 1947, pàg. 55), on anota que amb data de 21 de maig de 1348 es féu esment de despeses fetes en càtedres i vidrieres «quae noviter fiunt et factae et aptatae fuerunt in dicta ecclesia administratis temporibus praeteritis usque ad primam diem praesentis mensis madii». Es a dir, que estaven en construcció els seients del cor i les vidrieres de l'església, part de les quals ja estaven adaptades anteriorment.

El presbiteri de l'església havia estat inaugurat amb la nova consagració de l'altar major el dia 20 de febrer de 1346 i és obvi que per aquell temps hi hagué una gran renovació de tot el temple. Pocs anys més tard, el 3 de novembre de 1357, l'administrador de l'Obra de la Catedral, Ramon Albert, féu present al Capítol que tenia necessitat de disposar urgentment de cabals «pro faciendo fieri vitrarias, quae incaep-tae fuerunt fieri in fenestris seu vitrariis dicti operis novi». (Nota solta de l'Arxiu catedral). Això significa que en aquella data les vidrieres de l'obra nova ja eren començades. L'obra nova era la del presbiteri i de la girola. Segurament els finestrals havien estat tapats provisionalment.

Tenim, doncs, conegut documentalment l'inici de la confecció dels vitralls que ara són objecte d'estudi.

La notícia que segueix en ordre cronològic és del dia 9 de febrer de 1375 i es troba en el corresponent llibre de l'Obra de la Catedral, on es diu textualment: «A nou jorns del mes de febrer de 1375, fo feta convenença entre los honrats en G(uillem) Sent Vicenç, canonge, en R(amon) Albert, prevere de Capítol, obrers, de voluntat de Monsenyer lo bisbe e lo capítol de una part e en R(amon) Gilabert, de Majorcha, mestre de vidrieres, de altra, amb carta feta en poder d'en Fontcoberta, notari de Gerona, a 9 jorns del mes de novembre d l'any 1375 que dit Ramon fes dues vidrieres, la primera de Sent Ivo e l'altra de Santa Magdalena e això promès e assegurà de fer, segons que es conté en dita carta, (per) 1500 sous». (Llibre d'obra, vol. IV, foli 70).

He recercat entre els manuals del notari de Girona, Joan Fontcoberta i, malgrat l'exactitud de la data, no hi he trobat el contracte esmentat. La capella de Sant Ivo es troba a la part de migdia del temple i té sobre l'arc tres escuts que mostren en campers circulars un cervol passant. Dos altres escuts semblants es mostren en la clau de volta de la capella, la qual representa els dos sants titulars, Sant Ivo i Sant Honorat, el primer amb hàbit sacerdotal i amb un llibre a la mà, i l'altre amb vestidures episcopals i amb bàcul i mitra en actitud de beneir. A l'any 1373 el bisbe Jaume Sa Trià anotà que l'altar era nou, que cap sacerdot encara no hi era adscrit i que en el finestral no hi havia vidriera (A.D.G. P. 143, foli 105).

Totes aquestes dades concorden, doncs, amb la construcció d'aquelles vidrieres a l'any 1375.

El retaule que, l'any 1709, el canonge Ignasi Bofill féu construir a la capella de Sant Ivo va tapar el vitrall i ara no sabem si en queda algun fragment apreciable entre les estructures del finestral.

La capella de Santa Magdalena és a la banda Nord del temple i ara té l'advocació de Sant Esteve. L'any 1367 hom construí una mena de porxo o coberta elevada sobre la mateixa capella ja acabada (Obra, l.f. 34-45). L'any 1370 el pintor Guillem Borraça va pintar la clau de volta que

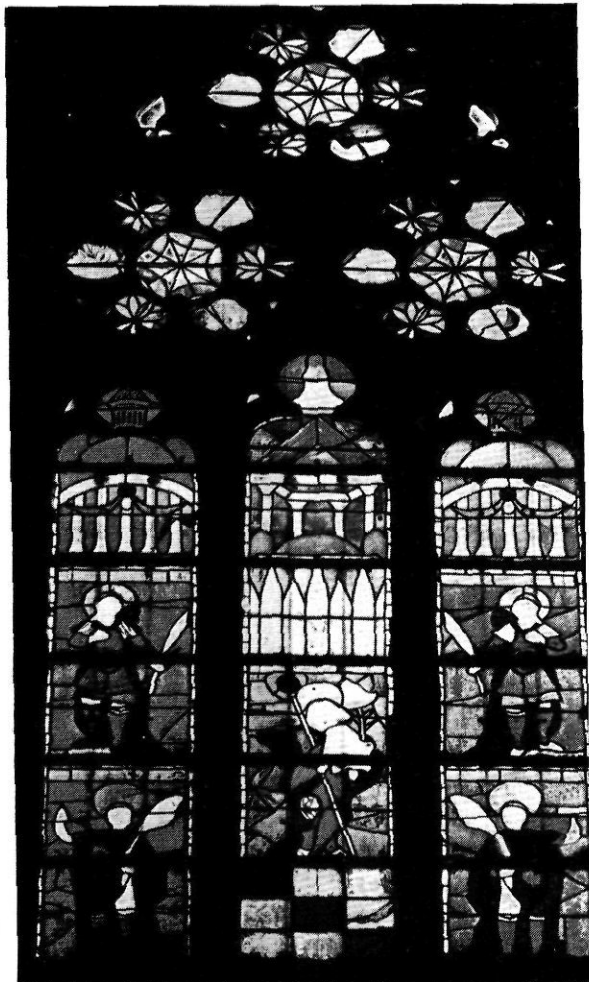

Detall de l'Epifania. Fotografia de Ramon Roca Junyent, cedida per l'Institut d'Estudis Catalans.

representa l'aparició de Jesucrist ressuscitat a la santa i també perfilà la capella, és a dir va pintar la creueria per a fer-la resaltar.

Tres anys més tard, el dia 22 de novembre de 1373, el bisbe Jaume Sa Trià practicà la visita pastoral a la Catedral i féu anotar que l'altar de Santa Magdalena era ben ornamentat: «altare sanctae Magdalene, bene ornatum» (A.D.G., p. 143, f. 105). Ací no s'esmenta la manca de vidriera. Es de creure que el finestral estava tapat provisionalment amb un drap com es diu a l'any 1367 respecte de la capella contigua, llavors dedicada a Santa Marta i ara al sagrat Cor de Jesús. (Llibre d'Obra, núm. 1, foli 62). Vegeu el llibre de JOSEP CALZADA i OLIVERAS: **Las claves de bóveda de la Catedral de Girona**, Girona, 1975, pàgs. 15-17 i 42-44).

Com he dit respecte de la capella de Sant Iu, la vidriera de la capella de Santa Magdalena fou contractada el dia 9 de febrer de 1375. El dia 14 de novembre de 1378 el llibre d'Obra (VI, fol. 71, v.º), consigna unes despeses pagades a «P. Clusella, mercer, per sis lliures i 4 unces de fil d'aram, lo qual la Obra n'havia pres a obs de la vidriera de Santa Magdalena...». Llavors devia estar fent-se el muntatge.

Vitrall dels quatre Sants màrtirs de Girona.

L'any 1526 el pintor Pere Mates va pintar un retaule per a aqueixa capella, del qual queden fragments al Museu de la Catedral, i llavors va deixar de reparar-se i conservar-se la vidriera, que restava invisible. Posteriorment es feren altres retaules i canvià l'advocació fins a l'any 1939 en què ha estat dedicat a Sant Esteve.

La notícia següent en ordre cronològic és la que he apuntat sobre Lluís Bossaçà, consignada en el llibre VII.è de l'Obra de la Catedral (foli 73, v.º), on es llegeix textualment: «Item pague an Lluís Borraçan, pintor de Girona e regent en fer vidrieres, per una vidriera que adobà en les pus altes sobre la cambra del claver e hi tornà un poc de un finestratge que (h)avia ca(ig)ut amb vent, un florí que val onze sous». Aquesta paga era per adobar una vidriera, però és congruent de creure que un «pintor de Girona» ja renomnat, qui, a més era regent en fer vidrieres, no era contractat per fer simples adobs, sinó que era el regent de les vidrieres noves de la Catedral. Jo creuria que ell feia els «cartrons» o projectes de les vidrieres que estaven en construcció paral·lelament amb la construcció de les capelles i àdhuc de la capçalera de l'església. Ja he dit que la data de la paga esmentada era la de 21 de gener de 1380.

Amb data de 24 de novembre de 1386, apareix una notícia detallada dels ingredients emprats en la restauració dels vitralls i del seu cost, en el llibre XIII de l'Obra, foli 73, v.º, amb aquestes paraules:

«Item en Morey adobà les vidrieres que eren en molts llocs trencades e feu comprar carbó que costà tres sous. Item oli de linós, vuit diners. Item blanquet, un diner. Item una lliura de ruina (resina) sis diners. Item dos somades de guix, vuit sous, dos diners. Item una conca de terra, tres diners. Item clavadura a obs del bastiment de les dites vidrieres, cinc sous». Guillem Morey figura sempre en segon lloc entre els mestres d'obra de la Seu; però tot fa creure que era el principal director i així era també l'encarregat de refer les vidrieres deteriorades.

A l'any 1418, una nota escarida del llibre d'obra, ens diu que el claver de la Seu, Pere Oliveres, va bestraure vint sous a en Berenguer qui duia pedres per a un finestral anomenat simplement «la vidriera».

Un altre compte de 28 de juliol de 1418 (volum 31, foli 24, v.º) precisa que es posaren 14 vergues de ferro a la vidriera que Bonanat Vidal feia a la Seu «davant la cort de l'Oficial». Sembla, doncs, que s'estava fent la vidriera que mira al palau episcopal.

El 7 de setembre de 1437 el Capítol Catedral formalitzà contracte amb el vidrier de Tolosa, Antoni Tomàs, per a fer la gran vidriera dels Apòstols que encara es conserva a la gran nau de la Catedral, a la banda de migdia, sobre l'altar de Sant Miquel. Es troba a l'Arxiu Històric de Girona, manual del notari Miquel Pere.

Els apòstols es troben representats en tres fileres de quatre figures que d'esquerra a dreta i de dalt a baix són les següents:

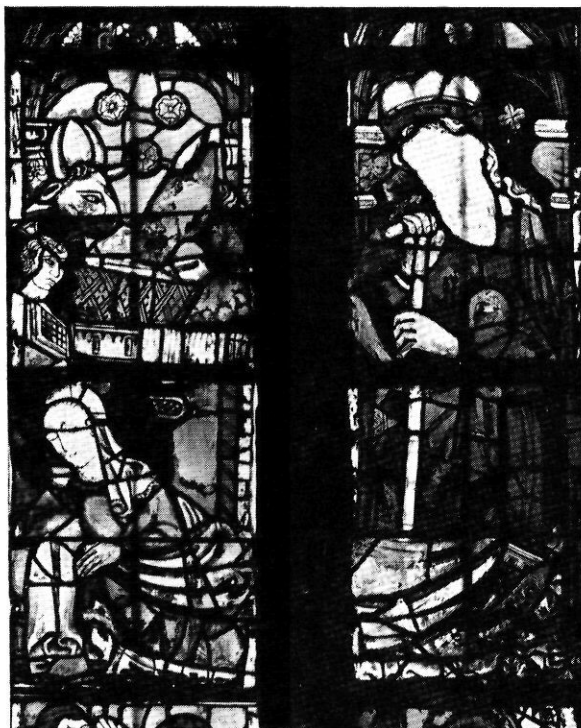

Un pastor en la vidriera del Naixement. (Foto Ramon Roca Junyent)

1.ª: Sant Pere, amb les claus; Sant Pau, amb l'espasa; Sant Joan, amb un calze; Sant Andreu, amb la creu aspada; 2.ª: Sant Jaume, amb bastó de pelegrí; Sant Jaume el menor, amb pergami; Sant Feliu, amb destral; Sant Bartomeu, amb un ganivet; 3.ª: Sant Tomàs, amb una aixada;

Sant Mateu, amb la taula de canvi; Sant Judes Tadeu, amb ganivet, i Sant Simon amb una porra.

Malgrat els desperfectes que mostra la vidriera al·ludida, es desxifren perfectament els personatges i és una bella mostra de vitralls del

Altre detall del Naixement. (Foto Ramon Roca Junyent)

segle catorzè, si bé deu haver estat restaurada més d'un cop.

De l'any 1472 tenim una nota datada el 15 de juliol en el llibre d'obra que diu: «Dono al senyor en Gili Johan, mestre de les vidrieres, quatre lliures que li restava del preu que s'és avengut amb Mossèn Corbera, nou lliures ultra les quatre que ara li do». (Llibre 46, foli 153). El mateix mestre Gili Johan apareix el dia 15 de juliol de 1478 en compte per reparar vidrieres, per a les quals féu la bastida el mestre de cases Agostí.

Pel meritori treball d'investigació publicat pel Dr. Lluís Batlle i Prats al vol. XX d'Annals de l'I.E.G. (Girona, 1971, pàg. 324), sobre la capella de Sant Miquel de la casa de la Ciutat de Girona, sabem que el mestre vidrier de Barcelona, Jaume Fontanet, va obrar dues vidrieres rodones per a l'esmentada capella, una amb l'escut de la ciutat i l'altra amb la imatge de Sant Miquel arcàngel, en virtut d'encàrrec rebut el dia 5 d'abril de 1519.

La vidriera gran de la nau, al costat de la dels Apòstols, fou contractada amb el mestre de vidrieres Jaume Fontanet el 24 d'abril de 1520. Al volum 55 de l'obra, es conserva el text íntegre del conveni, del qual transcriu abreujant-lo els paràgrafs següents: «Primerament és estat concordat... que lo dit mestre Jaume Fontanet haja e sia tengut fer e posar un vidriera en la ubertura e lloc qui és per aquella en la dita sglésia de la Seu, sobre la capella de Sant Pere (ara és de Sant Josep) a la part de migjorn al costat de la vidriera dels apòstols, la qual vidriera haia e sia tengut fet de bons vidres grossos e clars e ben remits e tan grossos o més que són los de la vidriera del costat qui és dels apòstols; e ben pintats de bones colors els personatges així o millor com és la dita vidriera dels apòstols, amb tres estàncies e que en cascuna

estància haja haver quatre personatges, ço és en la sobirana les quatre Sibilles, e en la aprés los quatre evangelistes, e en la més baix, los quatre doctors». El preu convingut fou de 230 lliures pagadores en diferents terminis.

Tot fou signat als Claustres de la Catedral en poder del notari de Girona, Joan Guilana.

El mateix Jaume Fontanet tenia pacte d'adobar cada any les vidrieres de la Seu, establert l'agost de 1523.

També estava pactat que el mestre Jaume Fontanet havia de destapar l'obertura per a posar-hi la vidriera a les seves despeses. Es clar, doncs, que les vidrieres no es posaven acabada l'obra del finestral, sinó que de moment aquest era tapat amb pedra en espera de temps mil·lors.

El detall de tenir tapats els finestrals amb lloses fins a posar les vidrieres queda palès en la nota que el secretari Pere Llobet ens deixà en el llibre d'actes del Capítol, vol. 7, que traduïda del llatí, diu «La rosassa major, d'aram i vidre, que il·lumina tota l'església, que abans era tinguda tancada amb taules de pedra de Banyoles, ha estat portada a la perfecció i conté la història del judici universal» (foli 3).

Als anys 1539 i 1540 calgué fer un nou conveni entre el capítol i el mestre vidrier, per culpa d'haver reparat malament les vidrieres.

Un dels Jaume Fontanet, pare o fill del mateix nom, entre els anys 1544 i 1545 va fer vidrieres per a l'església d'Arenys de Munt, segons dada publicada per Josep M.ª Pons i Guri.

Les actes capitulars de la catedral esmenten amb data de 24 de maig de 1565, la capitulació establerta dos dies ans entre el Capítol i un cert mestre Esteve per a fer les finestres i, donat que hi havia algun altre mestre que pretenia que li fos encomanada l'obra, hom resolgué que ho fos al mestre Esteve i no es confiés a cap altre (vol. 11, foli 48, v.º).

A l'any 1583 s'esmenten despeses per a reparació de vidrieres al volum 83, foli 78, v.º del llibre d'Obra.

A l'any 1596 el pintor, mestre de vidrieres, Joan Jordà treballava a la Catedral segons el volum 84, foli 230 dels llibres d'Obra.

Si els estudiosos descobreixen algun defecte en la reparació de les vidrieres, pensin que no sempre el treball era encarregat a mestres vidriers. A l'any 1603, vol. 83, foli 338, consta que hom pagà a Gregori Vila, mestre de cases, dos jornals per netejar i reparar les vidrieres.

Als anys 1605 i 1607 consten despeses per reparar les vidrieres grans de migdia, que miren al cementiri major. Es refereix a les vidrieres dels Apòstols i de les Sibilles.

L'any 1620 hom prengué l'acord de fer netejar cada any les «finestres de vidre», és a dir, els vitralls. (Actes, vol. 19, foli 90).

El dia 15 d'abril de 1622, vol. 19 de les actes capitulars, foli 153, v.º, hom acordà que «ben prompte es refessin les finestres de vidre, puix fins a tal punt eren sotraguejades pels vents que estaven en el més gran perill de ser destruïdes totalment».

El 25 de juny del mateix any 1622, l'encarregat de refer les vidrieres demanà una corda nova perquè la vella era trencada i oferia perill.

Pel 26 de novembre de 1626, Joan Bernat, mestre vidrier de Barcelona, cobrà 20 lliures «pel preu fet d'adobar alguns panys de la vidriera de la O, amb ordre del Rnd. Capítol». Aquesta O havia de ser la del centre de l'arcada on s'acaben les tres naus i comença la nau única. La rosassa de la façana principal no estava feta encara.

Aqueixa vidriera que, com he dit, representava el judici final, quedà destruïda per les bombes durant la guerra de França l'any 1694. Llavors la rosassa fou tapada amb fusta.

També calgué reparar tots els vitralls al voltant de l'altar major i pujar i baixar els panys espatllats de dites vidrieres (llibre d'obra a 12 de juny de 1694, foli 221).

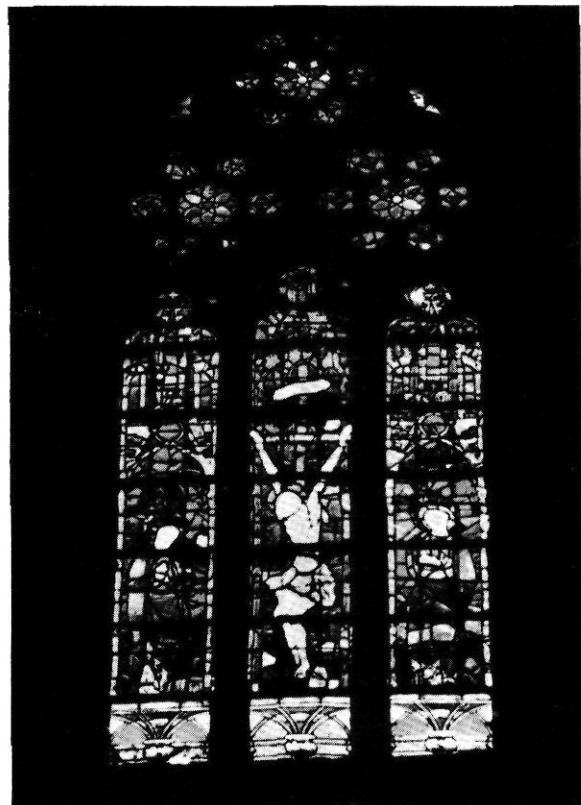
El 31 de gener de 1695 calgué retornar «una de les vidrieres grans de l'iglésia que les bombes havien casi del tot arruïnada».

El dia 23 d'agost de 1698 el bisbe Miquel Pontic «oferí fer la gran vidriera que és sobre lo altar major, nomenada O, la qual amb les bombes de 1694 havia caigut... i era feta a 6 d'agost de 1706 i per memòria del dit bisbe s'hi posà Sant Miquel, el seu patró». El 24 de juliol de 1704 foren retornats a Barcelona els embalatges de set caixes grans de vidres per a fer la O a Mestre Francesc Saladriga, pintor de vidrieres. Han pesat 66 arrobes». (Obra. vol., foli 94, v.º).

Una notícia curiosa i inèdita sobre vidrieres de la catedral és la que ve consignada en el llibre d'obra de l'any 1705 (foli 96, v.º), amb data de 2 de febrer, on es diu que en Francesc Clavera, corredor d'orella de Barcelona va percebre 16 sous «per lo valor de 16 vidres de Venècia i cost d'una caixaeta per a conduir-los, los quals enviï de Barcelona... per fer unes vidrieres en la paret vella (de la façana), com consta del rebut firmat». En aquella data encara subsistia la façana romànica de la Seu, en la qual foren obertes unes finestres i aquestes foren tapades amb vidres de Venècia per a obtenir més claredat dins del temple.

Ja el 9 de desembre anterior hom havia signat «12 sous per los ports dels vidres que aportaren de Barcelona per posar a les tres finestres se són ubertes a la paret vella del frontispici» (foli 96). Una capella situada sobre la porta principal de la catedral ja tenia una finestra d'ençà del segle XIV.

El 17 d'octubre de 1711 (Obra, vol. 97, foli 295) es troba esmentada la «reparació general de vidrieres per Francesc Saladriga, pintor de vidrieres de Barcelona, en la iglesia, capella del Claustro i Tresoreria, a ocasió de quedar algunes del tot arruïnades i les demés molta part per lo estrago de les bombes i bales que tiraren en lo siti». Es refereix al setge de 1710 posat a Girona per l'exèrcit de Felip V.º. Amb això sabem que entre 1704 i 1711 el mestre vidrier que dirigia les obres dels vitralls de Girona era Francesc Saladrigas.

Vidriera central de la girola.

Al 15 de juny de 1716 el mateix pintor encara feia reparacions a les vidrieres de la Seu.

El rosetó situat sobre la capçalera de l'església, dedicat a Sant Miquel, també va sofrir molt per aqueix temps. A l'any 1715 havia estat reparat tapant els forats amb estores (17 de maig de 1715) i amb vidres blancs el 31 d'octubre de 1716. El 17 de maig de 1719 hom tapà la vidriera de la O i adobà la vidriera situada sobre la porta dels Apòstols.

El 30 de desembre de 1728 hom posà vidres a una finestra de les quatre que hi havia sobre la portalada. El 12 de febrer de 1730 el mestre de cases Benet Cantillo adobava encara algunes vidrieres.

Al llarg de l'any 1730 hom tractà de posar la vidriera de la rosassa de la façana principal que estava en construcció. El tracista Pere Costa i Cases, qui dirigia la construcció de la façana, encarregà al mestre Francesc Saladriga de fer el plànol de la ferramenta de la vidriera. Dita ferramenta fou realitzada pels serrallers Joan Matacà, pare, i Joan Matacà fill (foli 474), 7 de setembre de 1731.

Amb resolució capitular de 23 de juliol de 1732 (Actes 53, foli 117) hom acordà de tancar la rosassa ja feta, amb fusta, no havent-hi esperança de posar vidres encara. Aquests foren col·locats el 24 de desembre del mateix any (Obra foli 577, v.º) per Aloi Xifreu. Per les cartes que es conserven a l'Arxiu hom constata que el dibuix del vitrall fou obra de Francesc Saladriga. El 29 de desembre de 1769 fou renovada la vidriera gran de Sant Ivo (Obra vol. 148, foli 101).

Al juliol de 1816 fou reparada la vidriera de la capella de Santa Anastàsia.

El 6 de setembre de 1864 hom féu pressupost per a reparacions de vitralls.

La vidriera de colors que es conserva en molt bon estat a la paret Sud sobre la capella del Sagrament, fou feta a l'any 1883, puix ans era de vidres blancs i hom la tapava amb una cortina durant els sermons. A l'any 1886 ja estava col·locada i el cronista de la **Revista de Girona** féu constar que «era bastante regular» i era «al ventanal del crucero» (vol. 10, pàg. 320).

Entre 1913 i 1916 foren col·locats els vitralls moderns que encara es conserven bé a la nau de la Catedral tant a la paret Nord com a la de migdia. Els dos grans finestrals de la paret Nord van costar quinze mil pessetes i encara el constructor senyor J. Espinagos en regalà un de petit situat sobre la porta dels Apòstols, que representa Moisès en actitud de rebre les taules de la Llei.

El dia 3 de maig de 1913 es formalitzà el contracte amb dit J. Espinagos i el canonge Obrer, Sr. Ayarra per construir tres grans vitralls amb dotze imatges de sants a cada una, amb ornamentació, calats, tot pintat i esmaltat al foc, de conformitat amb l'estil, to dels colors i altres circumstàncies, amb els dos que ja hi havien a la Catedral, pel preu de 2,745 ptes. cada un amb 95 cèntims. L'Obrer Sr. Ayarra encara va regalar un petit vitrall posat sobre la porta dels Apòstols l'any 1913.

Vitrall del segle XIV, suara recuperat.

Detall del Naixement de Jesús. (Foto Ramon Roca Junyent).

El 16 d'octubre de 1916 un devot va costejar un vitrall per a la capella del baptisteri. Els residus de l'antiga vidriera foren venuts per 300 pessetes.

Durant la guerra civil dels anys 1936 i 1939 foren destruïts alguns retaules de les capelles laterals de la Seu i posteriorment hom ha reparat la manca d'ornamentació posant nous vitralls als respectius finestrals amb les figures dels personatges adients a l'advocació dels altars, les quals han estat també modificades respecte de l'època anterior.

D'elles cal destacar per l'originalitat el de la capella del sant sepulcre dirigida pel polifacètic artista Domènec Fita.